

Miljödepartementet
Petter Hojem
103 33 Stockholm
Dnr: M2016/01735/KI

S I D A 1 av (2)

Stockholm, 2016-10-20

Yttrande om "En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige"

Sammanfattning

Diakonia välkomnar Miljömålsberedningens slutbetänkande och den breda parlamentariska enighet kring klimatfrågorna som denna ger uttryck för. Liksom för det Klimatpolitiska ramverket anser Diakonia att Sveriges klimatstrategi bör vägledas av målsättningarna inom Politiken för Global Utveckling (PGU) och av ett jämställdhetsperspektiv.

Diakonia föreslår

- Att ge Naturvårdsverket i uppdrag att utreda och föreslå en målsättning som berör konsumtionsutsläppen
- Att verifierade utsläppsminskningar inte får räknas som en del av etappmålen på 63 respektive 75 procent till 2030 och 2040 utan att dessa mål ska nås genom utsläppsminskningar inom Sveriges gränser
- Att CCS/CCU aldrig tas som intäkt för faktiska utsläppsminskningar, och att de i den mån de eventuellt behövs, bekostas enligt principen "förorenaren betalar"

Diakonias övergripande synpunkter

Diakonia välkomnar Miljöberedningens slutbetänkande och möjligheten att ge synpunkter på detta. I vårt svar har vi valt att kommentera endast valda delar av klimatstrategin, utifrån i vilken utsträckning förslagen har bäring på människor som lever i fattigdom i utvecklingsländer. Vi avstår helt från att kommentera på luftvårdsstrategin, då det ligger utanför vårt kompetensområde.

Diakonia ser mycket positivt på beredningens breda parlamentariska enighet om en skarp klimatpolitik samt förslagen om att integrera klimat i alla politikområden. Det senare bör vara en självklarhet i ljuset av Agenda 2030 och i linje med Politiken för Global Utveckling (PGU).

Diakonia menar att Sveriges klimatstrategi måste utformas så att den stödjer målsättningarna i PGU. Det innebär att Sveriges mål bör vara så ambitiösa att de visar att Sverige tar ansvar för historiska utsläpp, så att det är möjligt att nå målsättningarna inom Agenda 2030 även i de länder och bland de grupper som drabbas hårdast av klimatförändringarna. Sektorsvisa styrmedel bör avspegla en sådan ambition. Det är därför nedslående att de etappmål som föreslås inte innebär att Sveriges utsläpp ska minska snabbare än linjärt (vilket är fallet om 8 procent av utsläppsminskningarna till 2030 görs genom verifierade utsläppsminskningar i annat land). En ambitionsnivå i linje med Parisavtalet, som Sverige precis har ratificerat, kräver en högre växel av alla länder, inklusive Sverige, om ansträngningarna ska vara i linje med vad vetenskapen säger är nödvändigt.

Vidare menar Diakonia att Sveriges klimatstrategi bör genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Ojämlighet, såväl mellan länder som mellan individer och grupper av olika kön, utgör en drivkraft för fortsatt ohållbart resursutnyttjande. Inkludering och icke-diskriminering främjar innovation då det innebär att fler perspektiv, erfarenheter

ADRESS Box 140 38
167 14 Bromma
BESÖK Gustavslundsvägen 18
Alviks Torg
TEL 08 453 69 00
FAX 08 453 69 29

och idéer kan bidra till att hitta lösningar på klimatutmaningarna. Klimatpolitiken bör i sin tur bidra till ökad jämställdhet, till exempel kan klimatsmart stadsplanering bidra till ökad tillgänglighet och mobilitet för fler.

Detaljerade synpunkter

9 Kompletterande åtgärder i utvecklingen mot netto-noll och netto-negativa utsläpp

Kompletterande åtgärder för att minska utsläpp kan vara nödvändiga för att undvika farliga effekter av klimatförändringarna, men bör inte tas som intäkt för att göra mindre för att åstadkomma en omställning. Åtgärder för att öka kolupptaget i mark, skog och teknosfären är positiva, så länge de inte dagtingar med andra miljö kvalitetsmål. Kolsänkor behövs om det ska vara möjligt att begränsa halten av växthusgaser i atmosfären tillräckligt för att undvika icke hanterbara risker från klimatförändringar. De bör dock ses som ett komplement till faktiska utsläppsminskningar, inte som ersättning för desamma.

Vid övervägandet av tekniker som Bio-CCS och CCU bör investeringskostnaderna som krävs för detta ställas mot den klimatnytta som skulle kunna nås om samma summa istället investerades i direkta utsläppsminskningsåtgärder och/eller klimatanpassningsåtgärder, inklusive klimatfinansiering till utvecklingsländer. Diakonia anser att CCS och CCU inte bör finansieras med offentliga medel utan i så fall enbart enligt principen "förorenaren betalar".

Verifierade utsläppsminskningar i enlighet med internationella regelverk bör inte räknas mot etappmålen på 63 respektive 75 procent till 2030 och 2040. Vid utarbetande av den nya mekanismen för sådana investeringar under Parisavtalet bör stor vikt och hänsyn ges till att utreda risker kopplade till hållbar utveckling och mänskliga rättigheter samt eventuella målkonflikter med fattigdoms- och rättighetsperspektiven i Politiken för Global Utveckling (PGU). Sverige bör lägga stor vikt vid att utreda att sådana investeringar i framtiden inte kommer i konflikt med Agenda 2030 och PGU.

10.1 Utsläpp av växthusgaser kopplade till import och export

Diakonia konstaterar med besvikelse att Miljömålsberedningen inte föreslår ett utsläppsminskningsmål kopplat till konsumtion, trots en gedigen genomgång av behoven och förutsättningarna för detta. Det är inte förenligt med ett rättviseperspektiv att bortse från att en stor del av Sveriges konsumtionsutsläpp genereras i annat land. Därför är det viktigt att Sverige tar sin del av ansvaret för att minska sådana utsläpp som härrör från konsumtion. Diakonia föreslår därför att regeringen ger i uppdrag åt Naturvårdsverket att utreda detta vidare och att föreslå en målsättning som berör konsumtionsutsläppen. I en sådan utredning vore det intressant att integrera en jämställdhetsanalys, då mäns och kvinnors konsumtionsmönster ser olika ut. Genom åtgärder för ökad jämställdhet kan det därmed också vara möjligt att minska Sveriges konsumtionsutsläpp.

Oro för att mål för att minska konsumtionsutsläpp i rika länder skulle tas som intäkt för ett mindre ambitiöst klimatarbete i länder där mycket utav Sveriges konsumtionsvaror produceras har uttryckts. Diakonia ser inte detta som någon överhängande risk utan som ett praktiskt problem som kan lösas genom internationella överenskommelser där konsumtionsmål kan användas som ett förhandlingsargument för att utsläppsminskningsmålen i snabbväxande ekonomier snarare bör höjas.

Bo Forsberg

Generalsekreterare